

Express Pomorski

Redakcja i Administracja: Toruń, ul. św. Katarzyny Nr. 3. Telef. Nr. 326.

Min. spraw zagranicznych będzie miało specjalnego komisarza oszczędnościowego

Skończy się więc może redukcją jednego, a przyjmowanie na jego miejsce trzech nowych urzędników

WARSZAWA, 15. V.

Wczoraj p. prezes Rady ministrów z koleją odbył konferencję oszczędnościową z p. ministrem spraw zagranicznych Zamorskim. Złatwiono zamierzone już od dłuższego czasu projekty, dotyczące uproszczenia i reorganizacji centrali ministerstwa spraw zagranicznych oraz placówek dyplomatycznych i konsularnych. Według danego planu zostaną osiągnięte znaczne oszczędności, które wykorzystywane będą na stworzenie specjalnego funduszu, który pozwoli państwu na utworzenie

nie, względnie odpowiednie zaopatrzenie nowych placówek politycznych i gospodarczych zagranicą, potrzebę których ostatnie doświadczenia wykazały.

W związku z powyższymi postanowiono również powołanie do ministerstwa spraw zagranicznych specjalnego komisarza oszczędnościowego.

Dalszy plan konferencji oszczędnościowej przewiduje analogiczne rozpatrzenie agend pozostałych ministerstw. Następną konferencją odbe-

Bagiński w Rawiczu, Wieczorkiewicz we Wronkach będą rozmyślałi o znikomościach tego świata

WARSZAWA, 15. V.

Jak dalece zakonspirowana była podróż ulaskawionych przez p. Prezydenta Rzeczypospolitej Bagińskiego i Wieczorkiewicza, dowodzi fakt, że nawet w chwili, gdy przestępcy znaleźli się już w wagonie, ręk z konwojujących ich strażników nie wiedział, jaki jest ostateczny cel tej podróży.

Wczoraj dopiero okazało się, że Bagińskiego wywieziono do Rawicza, Wieczorkiewicza zaś do Wronek.

Dodać należy, że więźniowie te znane są w całej Wielkopolsce z surowości swego regulaminu, to też lokowani są tam zwykle najmniejbezpieczniejsi przestępcy.

Jeden jeszcze liśc wawrzynu do wieńca sławy St. Żeromskiego

Sąd konkursu im. Elizy Orzeszkowej złożony z członków komitetu Kasy literackiej i Tow. Dziennikarzy i Literatów pod przewodnictwem redaktora literac. naszego p. J. Lorentowicza uznał za najwybitniejsze dzieło ogłoszone w latach 1922-1923 „Wiatr od morza” Stefana Żeromskiego, przyznając autorowi nagrodę w statucie konkursu przewidzianą, a w roku bieżącym powiększoną.

Nowe enuncjacje p. Jewelowskiego

Z Gdańska donoszą: Danziger „Volkstimme” ogłasza w dzisiejszym numerze wyjątki nowej enuncjacji b. senatora Jewelowskiego, według której twierdzenia senatu są nieprawdziwe i niesłuszne.

W enuncjacji swej Jewelowski utrzymuje w mocy wszystkie swoje poprzednio postawione zarzuty.

Senat gdański ma humor „kaiserlich” za ozdóbkę architektoniczną

Senat gdański. Na interpelację prezesa koła polskiego w gdańskim sejmie dr. Moczyński w sprawie usunięcia na piśmie „kaiserlich” (cesarski) na urzędzie pocztowym, na dworcu kolejowym oraz na głównym urzędzie poczt w Gdańsku, senat odpowiedział interpelantowi, że ze względów architektonicznych napisów tych usunąć nie może.

Watykan jest zaniepokojony

Z Rzymu piszą: W Watykanie brane są pod uwagę możliwości zmian polityki przysługującego rządu francuskiego w stosunku do Watykanu.

Chociaż nikt nie wierzy w możliwość skasowania ambasad francuskiej przy Watykanie, licza się jednak z prawdopodobieństwem ochłodzenia wzajemnych stosunków.

Pan Mac Donald twierdzi, iż jest nacionalistą

Rząd jego pragnie się oprzeć na mniejszych państwach

Z Londynu donoszą: Premier Ramsay Mac Donald na zgromadzeniu kobiet socjalistycznych powiedział między innymi: „Jestem przekonany i nieugięty nacionalista. Polityka zgraniczna brytyjskiego

rządu robotniczego nie opiera się tylko na wielkich, lecz i na mniejszych narodach; Polska, Szwecja, Norwegia, Dania, Holandia, Serbia są również nam bliskie.

Komuniści francuscy upojeni są zwycięstwem

Tem przykrzejsze będzie rozczarowanie

Z Paryża donoszą: „Petit Parisien” pisze, że komuniści przy pierwszej sposobności mają zażądać decyzji izby w następujących trzech sprawach: 1) od-

wolanie francuskich wojsk z zagł. Rury, 2) podjęcie stosunków z Sowietami, 3) powszechna amnestia, obejmująca przestępstwa polityczne.

Marsz, marsz Witosku z Wierzchostawic do Polski

VIA INTRYGI

Zanadto już Polska okrzępla za wywczasów witosowych!

WARSZAWA, 15. V.

Jedno z pism porannych, oraz organ p. Witosy lansują krążącą rzekomo wszędzie pogłoskę o nastąpić mającym mianowaniu pos. Thugutta ministrem spraw wewnętrznych, a p. Al. Skrzyńskiego ministrem spraw zagranicznych.

Zapytany przez naszego sprawozdawcę sejmowego o wiarygodność tej notatki, pos. Thugutt odpowiedział:

— Nominacja moja na ministra spraw wewnętrznych jest bardzo przyjemna, niestety! nie o tem mniej samemu nie wiadomo, ani mojemu klubowi, ani też zapewne p. Grabskiemu.

— A do kaniuku wszakże jeszcze daleko, a sezon plotkarski się już rozpoczyna.

Przytoczona pogłoska jest niezawodnie manewrem p. Witosy, który nie może darować p. Grabskiemu osiągniętych sukcesów i za pośrednictwem sprzymierzonej partii i swego organu, chce w uporządko-

wane stosunki przemycić zarodki zamętu z któregoby może znów wypłynął na powierzchnię i —

broń Boże — ujął ster rządów.

Gabinet p. Grabskiego po dokonaniu sanacji waluty jest zaprzęgnięty opanowaniem sytuacji gospodarczej, zaś minister spraw wewnętrznych, p. Hübner, przystąpił właśnie do reformy administracji na Kresach. Rozpoczynanie w tym momencie zmian w gabinecie byłoby połączone z oczywistą szkodą konkretnych zadań rządu.

Jesteśmy przekonani, że p. Grabski nie da się wciągnąć w sieć intryg personalnych.

A zresztą nic nas nie obawia, jeżeli do wszczynania

przesiła gabinetowych, chociaż w sprzymierzonem państwie następują zmiany w układzie politycznym.

10 przykazań politycznych lewicy francuskiej

PARYŻ (Tel. wł.). — L'Oeuvre, organ Herriota i zwycięskiej przy wyborach lewicy francuskiej podaje program przyszłej większości rządowej w następujących dziesięciu charakterystycznych punktach:

- 1) Pragniemy pokoju opartego nie tylko na sile, ale także na polityce współpracy międzynarodowej i na Lidze Narodów,
- 2) pragniemy odszkodowań, opierając się na raporcie ekspertów,
- 3) pragniemy usunięcia drożyzny,
- 4) pragniemy stabilizacji monety,
- 5) sprawiedliwości fiskalnej,
- 6) pragniemy przewagi demokracji nad afezystami,
- 7) pra-

gniemy wolności sumienia czyli szkoły neutralnej i państwa bezwyznaniowego, 8) pragniemy wolności syndykalistycznej; urzędnik tak, jak każdy inny obywatel powinien mieć prawo tworzenia syndykatów, 9) pragniemy odbudowy spuścizny powojennej, 10) pragniemy 8-godzinnego dnia pracy, przy czem wyrażono życzenie obniżenia kosztów prawnych, gdyż inaczej, oraz w razie nieodzyskania odszkodowań od Niemiec, nie będzie można zmniejszyć pracy, a przemysł francuski nie wytrzyma konkurencji.

Położenie we Francji

Prezydent Millerand czeka na wyjaśnienie sytuacji Poincaré i Tardieu wycofują się z polityki

Z Paryża piszą: „Le Petit Parisien” w artykule inspirowanym przez prezydenta republiki, twierdzi, że p. Millerand zdecydował, że pozostanie na swym stanowisku dopiero po porozumieniu się z nowymi prezesami Izby i Senatu oraz po przedstawieniu mu programu przez nowego premiera.

Z Paryża piszą: „Le Matin” donosi, że pp. Poincaré i Tardieu wycofują się z życia politycznego.

— A ty dokad?
— Wyjeżdżam na parę miesięcy do Paryża, aby zaoszczędzić sobie trochę pieniędzy na zimowy pobyt w Polsce

Nagrody za przytapanie przemytników

Czy trochę nie za mało?

Rozporządzeniem p. ministra skarbu zostały przewalutowane na złote nagrody za zwalczanie przemytnictwa. Nagrody przyznawane przez urzędy celne, wynosić będą 60 złotych.

Boją się „tajnego głosowania”

Rząd sowiecki przeciw wolności wyborów robotniczych delegatów

MOSKWA (Tel. wł.). — Centralny komitet partii komunistycznej rozesłał tajny okólnik do wszystkich komitetów prowincjonalnych, zalecający zastosowanie wszelkich środków, ażeby na mający się odbyć wkrótce w Moskwie 13-ty zjazd partii komunistycznej, nie

zostali wysłani delegaci, należący do opozycji. Między innymi od całego szeregu organizacji robotniczych nadeszły żądania, ażeby wybieranie delegatów odbywało się tajnym głosowaniem. Przeciw temu gwałtownie występują komisarze sowieccy.

Depesze z dzisiejszej nocy

Pan Benez przyjechał do Białogrodu i konferował z ministrem w sprawie przyłączenia się Jugosławii do układu francusko-czechosłowackiego.

Dr. Jan Dąbrowski, profesor wsz. Jagiellońskiej, wybrany został członkiem węgierskiej Ak. Umiejętności.

Prezesem Izby francuskiej został ma — według „Matin’a” — p. Herriot.

Do Warszawy przyjedzie z Wiednia w połowie czerwca wycieczka rolników austriackich.

Wskutek drożyzny, panującej u nas, eksport austriacki do Polski zwiększył się znacznie.

Zawarcia traktatu z Polską domagają się hiszpańskie Izby handlowe.

Strajk na Śląsku Opolskim zaostroża się. Doszło do krwawych starć.

W Moskwie rozpoczął się proces znanego i w Warszawie prowokatora, Sukienika.

Zbankrutowała w Gdańsku wielka firma kolonialna „Har-Wiednia w połowie czerwca Maatschappij Menten i wycieczka rolników austriackich Stark”. Pasywa wynoszą setki tysięcy dolarów.

Komunikat finansowy

z dnia 15 maja

WARSZAWA, 15. V.

Na dzisiejszej giełdzie robiono dolarami przy 5.18 i pół przy znaczących obrotach dolarów; gotówkowem.

Z dewiz w stosunku do dnia wczorajszego poprawił się Londyn, Zurich, Medjolan.

Znaczna poprawa wypłaty na Paryż i Belgie, Amsterdam i Wiedeń bez zmiany.

Złote ruble pare procent ponad paritet, Bank Polski nie może bowiem interweniować, gdyż zapasy jego w złocie, jako pokrycie na banknoty złote, we są nienaruszalne. Wdziejcz-

ne pole do pracy w tym względzie miałyby mjarodajne czynniki, gdyby badały kto dale zlecenia kantorom wymiany i bankom na zakupy rubli złotych w tak dużej ilości i po tak wygórowanych cenach.

Na rynku akcyjnym nie widać poprawy. Należy przewidywać tylko zwykłe akcje notowanych w Wiedniu, skąd doszły wiadomości o dużej haussie na rynku efektów.

Z papierów państwowych w poszukiwaniu pożyczki dolara.

GIEŁDA

WARSZAWA, 15. V.

Notowania w złotych
Dolary St. Zjedn. 5.18 i pół.
Belgia 26.
Holandia 194.
Londyn 22.67 i pół.
Paryż 30.75.
Praga 15.27.
Szwajcaria 91.85.
Wiedeń 7.32 i pół.
Włochy 23.15.
Milionówka 0.50, 0.45.
8 proc. pożycz. złota 0.80.
6 proc. Bony złote 0.70, 0.65.
Kubły złote 2.77.
Poż. dol. 2.85.

Jablkowscy 0.30, 0.25.
Syndykat Rol. War. 3.30, 3.40.
Zach. Tow. dla H. i Przem. 1.00
Transport i Żegluga 1 i 6 em 0.25, 0.30, 7 em 0.20.
Haberbusch 7.55, 9.00.
Klucze 0.45.
Cegielnia 1.15, 1.20.
Pol. Prz. Nuti 1-2 em: 1.40, 1.30.
Nobel 1-5 em: 2.00.
Lenartowicz 0.40, 0.35.
Cegielski 0.80 0.85.
Lalop 1.00, 0.85.
Modrzejów 10.00, 9.80 1), 10.35, 10.75 3), 11.00, 11.50 5).
Norblin 1.00, 0.80.
Orthwein 0.45, 0.40.
Ostrowieckie 12.50, 11.00, 11.25.
Parowoz 0.55, 0.45, 0.50.
Pocisk 1.50, 1.25.
Rohn 1 i 3 1.00, 1.10.
Rudki 1 i 4 em: 2.05, 2.10, (f) 2.10, 2.05, (2) 2.20, 2.10, (3) 2.20, 5 em 1.95, 2.00, 1.95.
Starachowice 4.00, 3.70, 3.90.
Ursus 1 i 2 em 1.60, 1.50, 3 em 1.60, 1.80, 1.30.
Zieleniewski 15.25, 15.00.
Korek 0.15.
Sprytus 1.95, 2.15.
Tepege 3.85.
Częstocice 3.10, 3.00.
Gosławice 2.10, 1.90.
Michałów 1.05, 0.80, 0.90.
Ostrowite 2.25.
Warsz. Tow. Fabr. Cakart 5.30, 4.80, 5.00.
Fairley 0.90, 0.85, 0.90.
Lazy 0.15, 0.20, 0.15.
Warsz. Tow. Kop. Węgla 6.25 1), 6.50 2), 7.00, 6.75 3) 4).
Polska Nafta 0.75.

AKCJE

B. Dyskontowy 8.25.
B. Handlowy 10.75, 10.50.
B. dla Han. i Przem. 1.85, 2.00.
B. Kredytowy 0.90, 0.80.
B. Małopolski 0.80.
B. Pol. Handl. w Pozn. 3.40.
B. Pol. Przem. we Lwowie 0.55, 0.45, 0.50.
B. Zachodni 1-5 em: 2.95, 3.00, 6 em: 2.85, 2.75.
B. Zjedn. Ziemi Pol. 2.20.
B. Zw. Sp. Zar. 7.00.
Cerata 0.35.
Kijewski 0.55, 0.45, 0.50.
Spies 1.40, 1.30, 1.45.
Wildt 0.25.
Zgierz 3.60, 4.00, 3.85.
Elektryczność 2.40.
Pol. Tow. El. 0.25, 0.30.
Kabel 1.30, 1.35.
Siła i Światło 0.70 0.95, 0.90.
Chodorów 7.00, 6.50.
Czersk 1.00.
Żyrardów 50.00, 48.50, 48.75.
Belpol 0.20.
Borkowski 1.85, 1.75, 1.80.

Prace sejmowe Plan obrad komisji

WARSZAWA, 15. V. Prace parlamentarne toczą się obecnie w całej pełni. Wczoraj, poza plenum Senatu, obradowało pracowicie kilka komisji.

Oto plan wczoraj zebrany: Sejmowa komisja budżetowa przyjęła bez zmian w drugim czytaniu budżet Najwyższej Izby Kontroli państwa.

Komisja administracyjna rozpoczęła rozpatrywanie projektu ustawy o samorządzie gminy wiejskiej.

Poczem zebrała się specjalna komisja dla zbadania stosunków w więziennictwie, która postanowiła przystąpić od dn. 15 b. m. do wizytacji więzień.

W komisji rolnej, która obradowała wspólnie z komisją do walki z drożyzną, rozpoczęto dyskusję w sprawie otwarcia granic dla eksportu produktów rolnych.

Wreszcie komisja wojskowa przyjęła w drugim czytaniu projekt ustawy o zakwaterowaniu wojsk.

Senat Senatorowie zajmowali się wczoraj mieszkańcami miast i wsi

WARSZAWA, 15. V. Obrady naszej drugiej Izby toczyły się wczoraj, jak zwykle, w skupieniu i spokojnie.

Poza kilku drobniejszymi sprawami jak ratyfikacja umowy pomiędzy Polską a Jugosławiją o „obywatelach obu stron“, przyjęcie kilku zmian w ustawie o prawach i obowiązkach oficerów marynarki, uchwalenie ustawy o społecznym pośrednictwie pracy, Senat przystąpił do dwu ważnych spraw, z których pierwsza — ubezpieczenie na wypadek bezrobocia — dotyczy mieszkańców miast, natomiast druga — o uwłaszczeniu czynszowików na kresach wschodnich — broni interesów ludności wiejskiej.

Wę na pracowników biurowych.

To się sen. Popowskiemu nie podobalo i prosił o odrzucenie tej poprawki sejmowej.

Rzecz prosta, że z tem stanowiskiem nie mógł się zgodzić sen. Misiołek, który podtrzymywał stanowisko Sejmu.

Senat jednak przyjął ustawę 46 głosami przeciwko 32 według redakcji komisji senackiej.

Dyskusji w sprawie ustawy o uwłaszczeniu czynszowików na kresach nie ukończono.

Na tem posiedzeniu Senat o około godz. 9-ej wieczorem odróczono do dnia dzisiejszego.

Sledztwo w sprawie inwigilacji marszałka Piłsudskiego zatacza bardzo szerokie kręgi

(—) Uzupełniające śledztwo przeciw por. Błońskiemu w sensacyjnej sprawie o inwigilację marszałka Piłsudskiego, z rządem przez Trybunał orzekający, ze względu na obfity materiał dowodowy nie zostało dotychczas przez wojskowy Sad Okręgowy zakończone.

Skoro sędzia śledczy dochodzenie przeciw por. Błońskiemu zamknie, akta sprawy przesłane zostaną do prokuratora,

ten zaś prześle je dalej z ewentualnym wnioskiem do sądu orzekającego, celem wyznaczenia rozprawy głównej.

Miejmy nadzieję, że w interesie sanacji stosunków i wytepienia niezdrowych miazmat społecznych, prokuratora wojskowa nie cofnie aktu oskarżenia, dzięki czemu ta smutna sprawa zostanie całkowicie wyświeconą i winni poniosą zasłużoną karę.

Wielkie dni w Sejmie Pierwszy budżet

WARSZAWA, 15. V. (waż.) Za kilka dni parlament nasz wznawia po przerwie dłuższej obrady. Poświęcone one będą tym razem bardzo ciekawemu, dotąd pełnej Izbie nie znanemu przedmiotowi. Jest nim budżet państwa.

Jak cień oderwany od wszelkiej rzeczywistości, jak motyw zablakany z pieśni nigdy nie wyśpiewanej, snuje się pojęcie to, tajemniczo podawane z ust do ucha, czarowne, od lat pięciu wymarzone.

Budżet, całokształt gospodarki, zestawienie cyfr wykazujących, co nas państwo kosztuje i co z niego mamy, najistotniejsze zagadnienie nowoczesnego bytu państwa, ma wreszcie po tylu corocznych próbach podejmowanych i zarzucanych, stać się przedmiotem rozważań i decyzji parlamentarnej.

ny powszechnej — osłabiło we wszystkich państwach poczucie doniosłości prawa wotowania budżetu. Wolność osłabnięta, swymi pierwiastkami entuzjazu, przycięła nakazy realnego pojmowania więzi państwowej, jaka przedewszystkiem wypowiadała się w budżecie. Zmalało poczucie celu i planu, zapodziało się zrozumienie walorów kontroli, życie z dnia na dzień wzięło w rze czy samej górę nad innymi refleksjami.

Ale uzdrowienie pieniądza i skarbowości dokonane w ciągu ostatnich miesięcy, miało skutek otęplający także w stosunku naszego parlamentu do problemu budżetowego.

W Sejmie powiedziano sobie prosto, że byłoby wstydem, gdyby i teraz zaniedbano uchwalenia budżetu, skoro tworzy wysiłek jednostki, potrafił społeczeństwo wyzwolić z marazmu finansowego.

Sprawnie przewodnictwo pos. Zwierchowskiego w komisji budżetowej, zapobiegliwy nacisk marszałka Rataja, pobudzona pilność referentów budżetowych, zgodnym zespołem dokonały jeszcze jednego — cudu. Budżet przychodzi pod obrady Izby.

Bo cud jest zwycięstwem myślenia woli nad obojętną materją.

Aktywizmu nad pasywi-

Bank Polski a zagranica Opinia wielkiego banku francuskiego

Rozesłany za pośrednictwem naszych poselstw do najważniejszych instytucji finansowych statut Banku Polskiego spotkał się wszędzie z wielkim uznaniem i wywołał duże zainteresowanie wśród finansowych sfer zagranicznych.

Między innymi w odpowiedzi na przesłany za pośrednictwem poselstwa polskiego w Paryżu statut Banku Polskiego do wielkiego banku „Banque Privée Industrielle, Commerciale, Coloniale“, dyrektor tej instytucji wystosował pismo, w którym, prosząc o drugi egzemplarz statutu i podania składu rady banku, tak pisze:

„Korzystam z okazji, aby oznajmić, z jaką radością witamy my utworzenie tego Banku, który wieńczy uregulowanie polskiego systemu monetarnego. Niemożliwe jest nie podziwiać ofiarności patriotycznej z tej okazji. Niema przykładów podobnego zjawiska. Energia waszego ministra skarbu sprawiła samozaparcie się parlamentu, który zawierzył mu pełnomocnictwa i wywołała zaufanie ze strony podatników i kapitalistów, którzy zaufali mu zło, stanowiąc kamień węgielny całej waszej organizacji ekonomicznej. Ze swej strony pokładam wielką ufność, iż Polska od teraz stanie się potężna, jak tego chcemy się spodziewać i że wielkie wstrząśnienia polityczne i skutki wojny znikną w ciągu kilku lat z waszego horyzontu“.

Wpływy z danin publicznych i monopolu

W 3-iej dekadzie kwietnia do kas skarbowych wpłynęło z ważniejszych podatków — 26.665.678 złotych, co z wpływami za dwie poprzednie dekady doprowadziło wpływ z danin i monopolu w m. kwietniu do sumy 80.349.074 złotych, bez podatku majątkowego zaś 72 i pół miliona zł., gdy w marcu z danin i monopolu bez podatku majątkowego wpłynęło 63.7 mil. zł., w lutym zaś 36 mil. zł.

Równomierny wpływ do kas skarbowych w 3-iej dekadzie utrzymany został mimo zmniejszenia się wpływów z innych podatków.

W ten sposób przeprowadzona zostaje równowaga budżetowa nawet w tych miesiącach, w których prelinnowany jest minimalny wpływ ze źródeł nadzwyczajnych.

Wobec wyjazdu ministra wojny gen. Sikorskiego w podróż inspekcyjną wraz z szefem administracji, gen. Zwierchowskim — obowiązkiem ministra zastępczo pełni pierwszy zastępca szefa sztabu, gen. Rybak, zaś szefa administracji armji — pułkownik Zymirski.

Powrót ministra wojny z inspekcji oczekiwany jest w sobotę.

Obowiązki nieobecnego ministra wojny pełni gen. Rybak

WARSZAWA, 15. V. Wobec wyjazdu ministra wojny gen. Sikorskiego w podróż inspekcyjną wraz z szefem administracji, gen. Zwierchowskim — obowiązkiem ministra zastępczo pełni pierwszy

zastępca szefa sztabu, gen. Rybak, zaś szefa administracji armji — pułkownik Zymirski.

Powrót ministra wojny z inspekcji oczekiwany jest w sobotę.

Na firmamencie oficerskim ukazała się nowa plejada gwiazdek Awans 147 podporuczników

Na zasadzie ustawy o podstawowych obowiązkach i prawach oficerów W. P., Prezydent Rzeczypospolitej świeżo awansował 147 podporuczników na poruczników.

Należy zaznaczyć, że w piechocie awansowało 52 ppr., w kawalerji 10, w artylerji 59, w aeronautyce 9, w służbie sanitarnej 10, w marynarce wojennej 2 i w korpusie oficerów samochodowych 1.

Jacy chorążowie rezerwy mają niebawem opuścić szeregi

Według naszych informacji — obecnie nie podlegają zwolnieniu z czynnej służby tylko ci chorążowie rezerwy, którzy w swoim czasie złożyli zobowiązania do służby zawodowej, odbyli kurs przeszkolenia i zo-

stali podani do nominacji na podporuczników.

Chorążowie rezerwy, pełniący dotychczas służbę, a nie odpowiadający powyższemu warunkom — mają być bezwzględnie zwolnieni.

Od przybytku głowa nie boli. zaszczepmy sobie „tetrę“ Szczepienie rekrutów

Wszyscy rekruci zapasowi rocznika 1902 obecnie są poddani szczepieniu ochronnym przeciw ospie i durowi brzusznemu. Szczepienia ochronne

mają być ukończone 15 maja r. b.

Należy zaznaczyć, że stan zdrowotny rekrutów zapasowych naogół przedstawia się zadowalniająco.

KULTURA, SZTUKA ZDROWIE PUBLICZNE Tego na ulicy Wiejskiej nie rozumieją

WARSZAWA, 15. V. (waż.) Wczoraj i onegdaj komisja budżetowa obradowała nad preliminarnymi ministerjów — poczt i telegrafów oraz zdrowia publicznego.

Ministerjów? Nie! Generalnych dyrekcji.

Jakby echo zamierzonego gdzieś wieku oświecenia w Polsce, brzmij wspomnienie, że w pierwszych swych tygodniach wznobiona państwowość polska wyposażyła się w instytucje i urzędników powołane do czuwania nad zdobyciami cywilizacji nowoczesnej. Mieliśmy ministerjum kultury i sztuki, ministerjum poczt i telegrafów, ministerjum zdrowia publicznego.

Z chwila jednak gdy do głosu decydującego dorwały się instynkty ciemnoty i zabobonu a nieuctwo zaczęło skarbowość uzdrawiać — oszczędnościami na ważnych przedziałach, skasowano wszystkie wymienione ministerja.

Godziłoby się obecnie zapisać p. Grabskiego, ile mu ta kasata ministerjów ulżyła w dziele sanacji, iżby zdobyć dokument historyczny na okoliczność, jak wielkim wrogiem roz-

woju cywilizacyjnego jest gardliwa i pretensjonalna bezmyślność.

Leż lat trzeba jeszcze, aby na ulicy Wiejskiej zrozumiano, że kultura, sztuka, zdrowie publiczne, są najwyższymi dobrem społecznym i jako takie wymagają najwyższej pieczy sprawowanej z całą bezpośredniością działani rządu.

Rewizja gospodarki w dyrekcji wileńskiej

Na skutek zarządzenia p. ministra kolei żelaznych, dn. 15 b. m. udaje się do dyrekcji kolejowej wileńskiej komisja, mająca za zadanie możliwie ściśle zbadać stosowanych w tej dyrekcji sposobów wyzyskiwania terenów leśnych oraz wyników rzeczowych i handlowych, jakie te przedsiębiorstwa leśne dają.

Po ukończeniu czynności wymienionej komisji, rozpocznie działalność komisja do zbadania innych dziedzin gospodarki kolejowej w obrebie dyrekcji wileńskiej.

Pierwsze polskie rekordy lotnicze Imponujące połączenie Warszawy z Gdańskiem i Krakowem

(—) W ostatnich dniach polskiej linii lotniczej „Aerofloyd“ dokonali rekordowych lotów pod względem szybkości.

Mianowicie pilot Klemens Długoszewski przeleciał przetrzeźń Warszawa — Gdańsk (350 kilometrów) w ciągu 1 godziny 35 minut. Przeciętnie na przebycie tej samej drogi samo lot potrzebuje około 2 i pół godziny 35 minut. Kurjer zaś około 8 godzin.

Pilot Stefan Karpiński przebył na samolocie „Junkers'a“ drogę z Krakowa do Warszawy (285 kilometrów) w przeciągu 1 godziny 25 minut. Poprzednie rekordy na tej trasie wynosiły przeciętnie 1 godzinie 45 minut, kurjer zaś potrzebuje na te jazdy 7 i pół godzin.

Ciekawa rzecz, co na te rekordy powiedzieliby nasi dziadkowie, którzy w pierwszych la-

wego, wynosząca kilkanaście kilometrów na godzinę, uważała za coś monstrualnego.

nych szybkość pociągu towaro tach wprowadzenia kolej żelaz

BON

DLA NASZYCH
CZYTELNIKÓW
NA NABYCIE
Z USTĘPSTWEM
25%

JEDNEGO TOMU WYDAWNICTWA:
„WENDE I S-ka“, FISZER
I MAJEWSKI“, „Ignis“

w księgarni „WENDE I S-ka“
Warszawa, Krak.-Przedm. 7-9.

Prawa akcjonariuszów Banku Polskiego

Rada Banku Polskiego na posiedzeniu w dniu 13 b. m. uchwaliła przedstawić walnemu zebraniu, które odbędzie się w dn. 16, względnie 17 czerwca, projekt zmiany artykułu 18 statutu Banku Polskiego.

W myśl tego projektu akcjonariusze, mający mniej niż 25 akcji, będą mieli możność wykonywania swego prawa głosu wania przez pełnomocnictwa.

Za przykładem Moskwy

Dnia 10 b. m., poseł niemiecki w Warszawie wręczył rządowi naszemu notę, w której rząd niemiecki zwraca uwagę (!) na niepokojący (!) stan rzeczy na Górnym Śląsku, gdzie życie wielu osób narodowości niemieckiej było ostatnio w niebezpieczeństwie.

W odpowiedzi na to rząd polski podkreśla, że nota niemiecka nie podaje żadnego konkretnego faktu, a zgodnie z zasadą konstytucyj polskiej uważa rząd polski ochronę wszystkich osób, zamieszkałych na terytorjum Rzeczypospolitej, bez względu na ich przynależność państwową, za jeden ze swoich głównych obowiązków.

Nota polska wyraża wreszcie wobec tego zdziwienie, iż rząd niemiecki uznał za właściwe zwrócić się do rządu polskiego, prosząc go o wydanie zarządzeń, niezbędnych do powstrzymania tego, co zdaniem rządu niemieckiego, stanowi nieustanną groźbę dla ludności niemieckiej na Górnym Śląsku.

Splata długów zagranicznych

Regulowanie długów zagranicznych odbywa się ze zwyczajnych dochodów bieżących bez naruszania pożyczki włoskiej i innych nadzwyczajnych źródeł dochodowych.

Regularna splata długów i wypłata procentów toruje drogę do kredytu zagranicznego, w którego sprawie ministerjum skarbu coraz częściej w ostatnich czasach otrzymuje oferty.

Zanim słońce wzejdzie, oczy wyje rosa To samo będzie — zanim przyjdzie hossa Biuletyn giełdowy z dn. 14 b. m.

WARSZAWA, 15. V. Tendencja zasadnicza wczorajszego zebrania giełdowego nie uległa zmianie. Tylko poszczególne grupy poprawiły nieco swe notowania, mianowicie cukrowe i niektóre metalurgiczne. Listy zastawne przed wojenną obniżyły kursy o kilkanaście proc. pod wpływem wzmożonej podaży.

Z bankowych poprawiły swe notowania: Polski Przemysłowy i Związek Spółek Zarobkowych; pozostałe bądź utrzymane, bądź niżej. Zwłaszcza obniżył się Bank Kredytowy aż do 75 gr. i dopiero pod koniec zanotowano kurs 1-35 zł.

Wśród chemicznych jedynie Kijewski zyskał ok. 25 procent przy notowaniu 50 gr. Puls stracił ponownie 20 proc., Sole Potasowe spadły do 7 zł.

Elektryczne i Firley — nieco mocniej.

Cukrowe były przedmiotem ożywionych transakcyj po kursach utrzymanych, a niektóre, jak Chodorów i Ostrowite — mocniejszych o 30 proc.

Węglowe i naftowe — niżej, z wyjątkiem Lenartowicza, który na jednym zebraniu zyskał 30-procentową zwyżkę.

Metalurgiczne naogół utrzymały się w granicach notowań poprzednich, a niektóre poprawiły swe kursy. Lilpop, Rohn i Parowozy podniosły się o 20 proc. Mocniejsze również Starachowice i Zieleniewski. Zyrardów zaczął słabo — kursem 45 zł., zakończył notowaniem 50 zł., zyskując 8 proc. Młode akcje nabywano po 29 i 30 zł.

Handlowe przeważnie niżej, oprócz Jabłkowskich, które uzyskały 20 proc. zwyżki. Haberbusch i Spirytus — w dalszym ciągu zniżkowo.

Zebranie zakończyło się w nastroju dla większości akcji — ospalym.

Rynek walutowy, przy niezmiennym kursie dolara, wykazał znaczniejszą zwyżkę franków francuskich i belgijskich, Praga i Szwajcaria — słabsze. Z papierów procentowych państwowych Miljonówka w zanfirowaniu po kursach o 20—25 procent niższych. Ruble złote nieco mocniej, 4 i pół proc. Listy Zast. Ziemięskie przedwojenne oddawano pod koniec po 20^{1/2} zł. za 100 rb.

— p. Gwiazdowski.

P. Skrzyński wraz ze swymi najbliższymi pomocnikami przygotowuje się do wyjazdu, który nastąpi prawdopodobnie 25 b. m.

Nasza delegacja w Lidze Narodów

(b.) Na onegdajszej konferencji, dotyczącej organizacji naszej delegacji przy Lidze Narodów, omówiono szczegółowo sprawę funduszu dotacyjnego tej placówki, oraz jej etatów personalnych.

Na czele placówki genewskiej jak już o tem pisaliśmy, stoi p. Aleksander Skrzyński. Pierwszym radcą został p. Łukasiewicz, który też będzie łącznikiem pomiędzy Genewą a rządem polskim. Sekretarzem — p. Aroiszewski. W centrali ministerjum spraw zagranicznych zostaje członkiem delegacji

Zmiany w wojsku

(b.) Jak się dowiadujemy gen. Szpakowski ma przejąć ze stanowiska szefa gabinetu ministra sp. woj. do wojskowego sądu najwyższego.

Tytanem pracy jest nasz gospodarz Wielki i ciężki mozół dni powszednich — dwunastogodzinnych dni pracy — nie narusza pogody jego ducha, ani spokoju umysłu

(Telefonem od warszawskiego korespondenta)

I
Zaledwie pół roku minęło od chwili, gdy gościłem w gabinecie ówczesnego ministra, aby się podzielić z Czytelnikami naszego piśmnia wrażeniami, a przede wszystkim troskami o przyszłość skarbu państwa. Krótki to okres czasu — ale ileż pochłoniętych wysiłków, ile trwóg, wahań, goryczy i nadziei wysycił z duszy całego społeczeństwa, zanim zdołał wskrzesić pierwszą wiosnę mienia narodowego.

Zanim z tego szarego gabinetu mógł w świat wylecieć pierwszy szybkołog.

Hermes polski ze złotemi rzy stopach skrzydłami.

To też nie bez wzruszenia wchodziłem onegdaj do historycznego gabinetu przy ul. Rymarskiej, gdzie tak ciężko, tak odpowiedzialnie pracuje najwzorowszy urzędnik Rzpltej i dziejowy magnus parsus Banku Polskiego.

Władysław Grabski.
Jak pracuje p. premier

O godz. 8 i pół rano przyjeżdża p. premier do ministerjum Skarbu przy ul. Rymarskiej, gdzie pracuje nieprzerwanie do godz. 1-ej. Naprzód odbywa konferencje z dyrektorami poszczególnych departamentów. Toczą się one oddzielnie, bądź też grupami. Treścią ich po największej części są zagadnienia związane z przeprowadzoną reformą walutową. Biorą w nich udział wiceminister Klarner, p. dyrektor Kauzik i p. dyr. Młynarski.

Dzięki intensywnemu rytmowi pracy, najpoważniejsze sprawy załatwia się w ciągu jednej lub dwóch godzin najwyższ.

Poczem przedyskutowane rozporządzenia przygotowuje się w ostatecznej redakcji do podpisu premiera.

Podczas tych konferencji p. premier udziela dyrektyw poszczególnym szefom departamentów. Dyrektywy te powstają w związku z materiałami, jakich dostarczają

raporty poniedziałkowe wykonywane przez wszystkich dyrektorów departamentów, tudzież na podstawie prac Ministerjum Skarbu na terenie Sejmu i Senatu. Niemniej specjalne konferencje powoływa-

ne ad hoc dla uregulowania poszczególnych zagadnień dostarczają sporo materiału dyrektorom p. premiera.

W ciągu tych rannych godzin pracy, p. premier ze szczególną skrupulatnością analizuje t. zw. raporty cyfrowe przedkładane codziennie. Zawierają one szczegółowe wiadomości

o stanie gotowizny centralnej kasy, tudzież kas skarbowych, oraz ściśle dane, dotyczące

zapasu walut w Banku Polskim.

Z niemiejszą skrupulatnością bada p. premier

raporty tygodniowe, przynoszące najważniejsze pozycje dochodowe budżetu.

Od godz. 12 do 1-ej udziela premier posłuchania osobom urzędowym, stojącym poza ministerjum Skarbu, przeważnie ministrom. Są to po największej części audycje finansowe, poświęcone zagadnieniom poszczególnych resortów.

Poczem o godz. 1-ej pośpiesza p. premier do domu na obiadowy posiłek, trwający zaledwie

trzy kwadranse. przerywany niejednokrotnie nieoczekiwaną wizytą i odczytywaniem nadeszłej korespondencji

O godz. 2 popołudniu przyjeżdża premier do Prezydium Rady Ministrów. Tu do godz. 3 i pół podpisuje akty, konferuje z komisarzem oszczędnościowym i naczelnymi urzędnikami Prezydium. Poczem przyjmuje niektórych ministrów i posłów akredytowanych przy prezydencie Rzpltej.

Następnie od godz. 3 i pół do godz. 5-ej rozmawia z interesantami, wśród których dominująca rolę odgrywają posłowie, senatorowie, oraz delegacje poszczególnych związków społecznych i gospodarczych.

Od godz. 5 do 7-ej poświęca p. premier czas posiedzeniom Rady ministrów, bądź też jej komitetom — politycznemu lub ekonomicznemu, oraz konferencjom specjalnym.

Wieczory stara się p. premier mieć wolne dla siebie.

Niestety,

znaczna ich część pochłaniają następujące czynności jak: odczytywanie ważniejszych niememorialów i nadeszłej korespondencji, przygotowanie materiałów do obrad na dzień następny, nadto oficjalne przyjęcia urzędowane w Prezydium Rady Ministrów.

Niemniej i niedzielny wypoczynek premiera jest mocno

nadszarpnięty. Ranne bowiem godziny wypełniają ściśle konferencje programowe, popołudniowe zaś poświęcone są przyjęciom.

Raz w tygodniu stara się premier odwiedzić operę.

Podział pracy wzorowo ułożony pozwala premierowi załatwiać wszystkie sprawy bieżące

gruntownie, szybko i spokojnie.

I mimo nieprawdopodobnego nawału spraw państwowych, mimo tej całej energii włożonej w wielkie dzieło sanacji Skarbu, mimo brzemienia odpowiedzialności — zachował p. Władysław Grabski

nienaruszone zdrowie, pogodny humor i ten nadzwyczajny spokój duchowy.

Będący udziałem tylko wielkich serc i wielkich umysłów. Żrom.

Tragedja 89-letniej staruszki Pogotowie i straż ogniowa przy ul. Nowogrodzkiej A tymczasem istotną pomoc mogłaby okazać drobna skłódka

(Telefonem od warszawskiego korespondenta).

Sieroca w pełnym tego słowa znaczeniu dole przeżywa 89-letnia Elżbieta Urbanakowa, zamieszkała w maleńkiej suterenie przy ul. Nowogrodzkiej 3.

Mieszkancko to otrzymała U. dożywotnio od gospodyni domu przed 13 laty, po śmierci swego męża, który pełnił obowiązki dozorca domu.

Od tej pory staruszka żyła z miłosierdzia ludzkiego, wspomniawszy dni lepszej przeszłości. Niewielkie miała potrzeby, więc żyła, tembardziej, iż z dawnych zasobów pozostała jej bielizna i garderoba, z która obchodziła się bardzo troskliwie.

Na te właśnie niedzta chudoba staruszki zlakomil się złodziej, który wczoraj po południu,

Łatwo przyszła fortuna spekulanta i łatwo poszła

Ralf Steven przed kilkoma jeszcze dniami uchodził za jednego z najbogatszych ludzi Londynu.

W roku 1914 pracował on w podręcznym handlu win jako kantorzysta, otrzymujący

2 funty tygodniowej zapłaty.

Skoro wojna wybuchła Ralf Steven wypożyczył sobie od kuzyna kilkanaście funtów i w ciągu kilku miesięcy powiększył sumę dwudziestokrotnie.

Mając już taki kapital w ręku został dostawcą

armii francuskiej, a w rok potem był właścicielem kilku własnych okrętów, które dostarczały żywność wojskom Ententy.

Fortuna jego rosła jak na drożdżach, a kiedy wreszcie wojna się skończyła Ralf Steven był

multimilionerem i mógł sobie pozwolić na wyśtaвне życie.

Sumy jakie wydawał, przesyłały kilkakrotnie wydatki dworu królewskiego, albowiem ambicją dorobkiewicza było kolekcjonowanie

dzieł sztuki. Handlarze schlebiali jego dumie, nazywając go znawcą sztuki o fenomenalnym instyktcie odróżniania autentycznych

Krwawa zemsta bandytów

Szajka, złożona z 12-tu bandytów, dokonała zbrojnego napadu na mieszkanca przodownika Michała Salwierza i posterunkowego Józefa Ługowskie-

Pierwszy pociąg w Austrii ruszył w r. 1824

Austriackie ministerjum kolei żelaznych przygotowuje wielką uroczystość z okazji stułetniego jubileuszu otwarcia

pierwszej linii kolejowej w Austrii.

Dnia 7 czerwca upływa sto lat, gdy profesor wiedeńskiego instytutu politechnicznego, Franciszek Antoni Gerstner otrzymał

patent cesarski,

na zbudowanie linii kolejowej łączącej Mauthausen z Budweisem.

Kolej ta przeznaczona była do transportu drzewa, a wedle patentu cesarskiego mieli z niej korzystać i prywatni ludzie.

W kilka lat później połączono dopiero linią kolejową Linz z stolicą państwa, a w czterdzieści kilka lat potem Kraków uzyskał połączenie kolejowe z Wiedniem.

Żył ich surową marchwią i sałatą, odbierał pieniądze, namaszczał oliwą, całował i pieścił Wszystko gwoli wiekuistemu zbawieniu

Pewien mister amerykański w przystępie szczeroci wyznał mi podczas nudnego południa na Pacyfiku:

— Pracowałem już jako agent masła, obecnie zajmuję się maszynami rolniczymi, a na starość zamierzam założyć swój

własny kościół.

Mam świętą ideję...

Podobnie musiał sobie powie dzieć p. Adam Thomason z Chicago, twórca nowego kościoła pod nazwą

„Związek Miłości Braterskiej”. W tym celu wynajął mr. Thomason piękny dom, gdzie się osiedlił wraz

z swymi wyznawcami

w liczbie 6 kobiet i tyluż mężczyzn. Apostoła nowej wiary głosił zupełną abstynencję pićwiową, oraz wieczyste ubóstwo...

Natomiast

apoteozował pracę. Wyznawcy jego, musieli zarobkować i składać wszystkie swe dochody apostołowi. W zamian za to otrzymywali mieszkanie i jadło w postaci

surowej marchwi.

zielonej salaty i szpinaku. Te trzy ingredjencje miały zapewnić ciałom siłę i zdrowia, a duszom

zbawienie wieczne.

Lecz znalazła się zdrączylni... jak wierni twierdzili, opętana przez szatana, która śmiała oskarżyć

ojca Thomasa,

iż pewnej nocy wszedł do jej sypialni i był bardzo natarczywy. W sądzie chicagowskim odbyła się więc rozprawa przeciwko założycielowi nowej sekty. Przy tej sposobności wyszły na jaw praktyki przypomn najace

odległe średniowiecze,

lub przynajmniej dwór carski za czasów Rasputina.

Zdaniem wyznawców „Braterskiej Miłości” me sztuka nie dopełniać grzechów, skoro się niema do nich okazji. O wiele większa zasługa nie dać się porwać pokusie... Aby więc za sługa była większa, wierni wstawiali się na próby. A jedna z takich prób były

namaszczenia

olejami.

forendalne sumy.

Dругą namiętnością Stevensa były ubrania. Ubiierał się z wyśzukana pedanterją, ale nie nosił dłużej ubrania ponad 3 dni.

W garderobie jego znajdowało się

400 nowiutkich garniturów, i kilkadziesiąt par najmłodniejszego obuwia. Skutkiem rozrznego życia fortuna Stevensa zaczęła z wolna topnieć, aby ją jeszcze powiększyć chwycił się być dostawcą wojskowy

szmuglu alkoholu

do Stanów Zjednoczonych. Pech jednak chciał, iż okręt jego naładowany po brzegi winem i likierami, schwytała celna straż i skonfiskowała cały ładunek wartości dwóch milionów funtów.

Na wiadomość o tem przyjaciel Stevensa i wspólnik jego, John Steward

popelnil samobójstwo,

a wielka fortuna Stevensa stopniała tak poważnie, iż multimilioner ogłosił niewypłacalność, doprowadzając tem do upadku dwa banki i szereg wierzycieli

rozprawy nożowe,

złodziejstwa i napady.

Tym razem zarzucał mu akt oskarżenia włamanie się do domu pewnego kupca i kradzież. Ehm nie przyznał się do ostatka do zarzucanej mu zbrodni, ale mimo tego trybunał

uznał go winnym

i skazał na 4 lata więzienia.

Amerikanin płaci za stare graty europejskie jak za stare wino

Najwyższym szykiem mojej amerykańskiej są urzędzenia domowe

w stylu antycznym. Meble muszą być jednak historyczne, a nie imitowane — czem dostojniejsza je używała kiedyś osoba, tem więcej ma powodów do zarozumiałości

Mężczyźni dokonywali tylni namaszczeń na kobietach, i kobiety na mężczyznach.

Opętana przez diabła niewiasta śmiała oskarżyć proroka, i

całował i pieścił

młode swe wyznawczynie.

Lecz mr. Thomason znalazł dość argumentów, aby przekonać sędziowskie audytorjum iż w pieszczotach jego i pocałunkach nie było nic

zdróżnego,

owszem były one symbolem zjednoczenia dusz.

W rezultacie uwolniono sekcjarzy od zarzutów niemoralności i szerszenia rozpusty. Sprawa jednak nie przestała być aktualną w Chicago i w całej Ameryce — jako objaw

chorobliwego mistycyzmu,

który coraz częściej zaczyna gnębić ludzkość, niby powrotna fala średniowiecza, zjawiająca się w epoce materialistycznego przesytu.

J. A.

Wyspa z rudy żelaznej

szkoda, że nie na Wiśle

Ciekawe odkrycie uczynił niedawno angielski geologowie.

Na Oceanie Spokojnym, 2000 kilometrów od najbliższego portu australijskiego, znajdują się mała wyspa

Kooan,

należąca do posiadłości angielskich.

Niewiele do niej przywiązywano dotychczas wagi, albowiem leżała na uboczu, 30—40 mil od regularnych dróg morskich, uczęszczanych przez okręty.

Wyspa Kooan okazała się jednak

drogocenna posiadłością,

złożona jest bowiem cała z czarnej rudy żelaznej,

zawierającej 75 — 82 procent najlepszego żelaza.

Eksploatacja tego niezmiernego bogactwa jest bardzo łatwa, a wedle przybliżonych obliczeń wynosi ono 75 milionów ton.

Nie zabraknie więc żelaza na świecie!

Apasza oburzył wyrok więc prokuratora dźgnął bagnetem

Przed karnym trybunałem w Wiedniu rozegrał się w tych dniach wstrząsający dramat. Na ławie oskarżonych zasiadł niejaki Fryderyk Ehm.

niebezpieczny opryszek... skazywał już kilkakrotnie na kary więzienia, za ustawiczne

rozprawy nożowe,

złodziejstwa i napady.

Tym razem zarzucał mu akt oskarżenia włamanie się do domu pewnego kupca i kradzież. Ehm nie przyznał się do ostatka do zarzucanej mu zbrodni, ale mimo tego trybunał

uznał go winnym

i skazał na 4 lata więzienia.

zasadzony apasza wbił sobie bagnet w pierś.

Skaleczenie nie jest jednak śmiertelne. Awanturniczy Ehm wrócił niezawodnie do zdrowia i odpowiadać znów będzie za zamach na prokuratora.

Wydała bowiem przyzwoicie dla grona swych znajomych podczas którego stół był nakryty zastawą, używaną niedys przez

Napoleona Wielkiego

podczas wygnania na wyspie Naczynia te nabyła pani Rockefeller M-c Corming od hrabiny Montholon La Payre, córki generała Montholon, jednego z najbliższych przyjaciół wielkiego cesarza Francuzów.

Warszawskie typy z pod ciemnej i przyćmionej gwiazdy

Sułtan z Bugaja

Na całym Powiślu szeroko znany, jeden z najpopularniejszych typów w tej dzielnicy, zwany tu „sultaniem z Bugaja”.

Niezwykle otyły o wielkiej czerwonej zapiającej twarzy króluje niepodzielnie w jednej z knajp. Królestwo jego niezbyt wielkie i pięknie obejmuje bowiem skrawek ulicy Mostowej i Bugaja i graniczy z sąsiednimi sultanatami z Freta i Krzywego Koła.

W jednej z licznych odrapanych ruder mieści się jego harem a w nim

ośm pięknych

hurysek, które całymi dniami pracują dla swego pana i władcy.

Codziennie rano sultan robi rachunek i wówczas cały dom napienia się rykiem katownych w nieludzki sposób „hurysek” za to tylko, że sultan z „pracy ich nie był całkowicie zadowolony.

Biedne niewolnice muszą z pokorą znieść swój los i nawet

nie próbują ucieczki.

Bowiem sąsiedni sultan przy pomocy wiernych „eunuchów”

wyłapuje uciekinierki i odstawia z powrotem do sultana, którego zemsta wówczas nie zna granic.

Policja zna dobrze wszystkich staromiejskich sultanów i ich haremy, lecz jest bezsilna wobec ich świetnie zakonserwowanej działalności. „Sultan” bowiem jest zazwyczaj skromny i nie lubi chełpić się swą władzą i wielkimi wpływami.

Wobec władzy zawsze pokornieje, maleje, robi się niezmiernie uprzejmy. Każdemu spotkanemu przodownikowi policji kłania się w pas.

Rewizje przeprowadzane w „haremach” prawie nigdy nie dają pozytywnych rezultatów.

Wobec policji żadna „hury-ska” nie zna swego władcy i wypiera się wszelkiej z nim znajomości i czasem tylko bezlistownie skatowana niewolnica udaje się ze skargą i wówczas „sultan” staje przed sądem. Ale wypadki takie są, niestety, bardzo nieliczne.

(H).

Wykrycie wielkiej szajki dywersyjno-szpiegowskiej w Toruniu.

Asylanci, cieszący się gościnnością w Polsce, godzą w Jej całość — Werbowanie do band Muchy. — Kradzieże wojskowe. W dniu 12 bm. w Toruniu władze policyjne zlikwidowały szajkę niebezpiecznych szpiegów, którzy prócz szpiegowania na rzecz kilku państw ościennych, trudnili się kradzieżą rozmaitych materiałów wojskowych. Prócz tego jeden z członków bandy werbował do oddziałów Muchy, grasujących na Kresach Wschodnich. Asylanci byli zaopatrzeni w broń palną, wobec czego zachodzi podejrzenie, że zamierzali oni i na naszym terenie dy-

Walka z Państwem.

Na Pomorzu grasują agenci niemieccy! — Rozsiewają pogłoski o plebyscyce. — Namawiają do nieplacenia podatków i niedostarczenia rekruta.

W ostatnich tygodniach Pomorze zalane zostało falangą podejrzanych indywiduali. Osobnicy ci nieznani o polskim nazwisku, szerzą wśród ludności powiatów granicznych, niepokojące pogłoski, które demoralizują ludność polską i podsycają irrytację niemiecką. Władze z całą energią walczą z wroga agitacją. Dotąd aresztowano kilka dziesiąt osób, które szerzyły owy niepokojące pogłoski i oddano w ręce sprawiedliwości. Jednak źródło akcji zdołano wysledzić onegdaj w Chojnicach. Aresztowano tam głównych inspiratorów całej akcji — niemieckich Ronkowskiego i Rinkowa. Osobnicy ci znani ze swych wrogich uczuć wobec Polski szerzyli wśród szerokiego społeczeństwa wiadomości, że w okolicy Pły stoi armia niemiecka, która lada dzień wkroczy na Po-

O czym Rząd zapomnieli i kto pokrzywdzony

W ostatnich miesiącach skutecznym Rząd część wyplat pensji urzędnikom i oficerom w 6% złotych

bonach skarbowych które realizowała P. K. K. P. i banki prywatne. Obecnie ani Bank Polski ani banki prywatne nie kupują

Nie kupować aspiryny niemieckiej.

Niemcy zasypują Pomorze fałszywą aspiryną! Jak się dowiadujemy z Berlina apteki nasze otrzymują aspirynę, która jak stwierdzono specjalnie jest fabrykowana na eksport. Stwierdzono, że aspiryna ta jest fałszowana i wysoce szkodliwa dla zdrowia. A zatem baczność — ostrożnie przy używaniu aspiryny importowanej z Niemiec.

Trzymać język za zębami

mówi stare polskie przysłowie i mądrze, bo za rozpowszechnianie nieprawdziwych pogłosek o upadłościach różnych banków i firm można dostać się do kozy.

Zasłużona nominacja.

TCZEW, 15. 5. Kor. wł. Zasłużony dla szkolnictwa morski dyrektor Szkoły Morskiej w Tczewie komandor Garnuszewski, został mianowany komandorem-porucznikiem Wyższego oddziału emerygowanego Dyrektora szkoły, spotka się z miłym oddźwiękiem w społeczeństwie.

W dniu 12 bm. w Toruniu władze policyjne zlikwidowały szajkę niebezpiecznych szpiegów, którzy prócz szpiegowania na rzecz kilku państw ościennych, trudnili się kradzieżą rozmaitych materiałów wojskowych. Prócz tego jeden z członków bandy werbował do oddziałów Muchy, grasujących na Kresach Wschodnich. Asylanci byli zaopatrzeni w broń palną, wobec czego zachodzi podejrzenie, że zamierzali oni i na naszym terenie dy-

W ostatnich tygodniach Pomorze zalane zostało falangą podejrzanych indywiduali. Osobnicy ci nieznani o polskim nazwisku, szerzą wśród ludności powiatów granicznych, niepokojące pogłoski, które demoralizują ludność polską i podsycają irrytację niemiecką. Władze z całą energią walczą z wroga agitacją. Dotąd aresztowano kilka dziesiąt osób, które szerzyły owy niepokojące pogłoski i oddano w ręce sprawiedliwości. Jednak źródło akcji zdołano wysledzić onegdaj w Chojnicach. Aresztowano tam głównych inspiratorów całej akcji — niemieckich Ronkowskiego i Rinkowa. Osobnicy ci znani ze swych wrogich uczuć wobec Polski szerzyli wśród szerokiego społeczeństwa wiadomości, że w okolicy Pły stoi armia niemiecka, która lada dzień wkroczy na Po-

Bolesna strata.

Dnia 14 bm. zmarł w Bydgoszczy znany literat i publicysta, śp. Antoni Chojonowski. Zmarły był założycielem wielu pism, egzystujących dotychczas. Cześć Jego Pamiątki!

Żd — ser — Gd — rńsk — jednak pod skrzydła władz polskich.

TCZEW, 15. 5. Kor. wł. Przed kilkoma dniami wybrał się do Gdańska po złote ruro, jakim jest dziś dla handlarzy sera szwajcar, niejaki Chil Michrowski z Warszawy. Jednak szczęście mu nie dopisało. W czasie szmuglowania przyłapany go władze gdańskie i osadziły go w Nylachu na pięć miesięcy więzienia. Onegdaj w czasie transportowania Michrowskiego przez Tczew do więzienia w Gdańsku Chilek Michrowski udał się do władz polskich z prośbą o opiekę nad nim jako obywatelom polskim. Stosownie też do obowiązujących przepisów został też Michrowski w Tczewie zwolniony. Ciekawym czy też Michrowski tak zawsze lojalnie czuł się obywatelom polskim, jak ówczas kiedy wolność jego była zagrożona?

Eksplozja 10 ton materiału wybuchowego.

Staraniem władz wojsk francuskich przeprowadzone zostanie we Francji w drugiej połowie b.m. doświadczenie z dziedziny rozchodzenia się odgłosu silnych wybuchów. Warunki zostały opracowane przez "Comité" składający się z przedstawicieli Armji i Marynarki francuskiego państwowego Instytutu Meteorologicznego, Państw. Bicia Badań i Wynalazków oraz Instytutów Fizyki Ziemi w Paryżu i Strassburgu.

Trzy wybuchy po 10 ton materiału wybuchowego zostaną wywołane w obozie La Courvine, położonym o 22 klm. na półn. wschód od Yessel w pobliżu Bordeaux. Współrze-

Tajemnicza działalność biur sejmowych

BYDGOSZCZ, 15. 5. Koresp. wł. Po zlikwidowaniu osławionej organizacji „Deutschtumsbund”, Niemcy w bardzo sprytny sposób postanowili uzupełnić lukę — i w tych wszystkich miejscowościach gdzie dawniej istniały kolo Dtb. powtórzyli biura, które nazywali „Sejmbüro” lub „Deutsche Vereinigung im Sejm und Senat”. W miejsce zlikwidowanych zarządów okręgowych powstały w Grudziądzu i Tczewie zarządy okręgowe biur sejmowych. Dawne grupy Dtb. w Świeciu, Kowalewie, Działdowie, Toruniu, Chełmie, Starogardzie, Tucholi, Pucku, Kościerzynie zastąpiły obecnie nowo utworzone biura sejmowe. Biura te istnieją pod firmą posłów Dacki, Graebego, Naumana i innych. Cen-

Dalszy pobyt p. Ministra Sikorskiego na Pomorzu.

BYDGOSZCZ, 14. 5. Kor. wł. Dziś o godz. 5 rano przybył do Bydgoszczy samochodem p. Minist. Sikorski w otoczeniu świty i Inspektora III. Armji gen. Skierskiego, D-cy D. O. K. VIII gen. Hubischty. Zarządził natychmiast alarm jednego z pułków piechoty, który wykazał dużą dołność alarmowa. Następnie udał się on na plac ćwiczeń w Jachświcach, gdzie nastąpił przegląd całego garnizonu. Minister Sikorski specjalnie interesował się wyszkoleniem i inicjatywa bojowa najmniejszych jednostek bojowych (drużyn). Prócz tego Pan Minister badał ze szczególnym zainteresowaniem się inicjatywą niższych dowódców i samych żołnierzy. Po przeglądzie nastąpiła inspekcja

Wzmocnienie akcji nacjonalistycznej w Gdańsku

GDANSK, 15. 5. Koresp. wł. W ostatnim czasie wzmożła się akcja prasowa nacjonalist. niemieckich. Poza wydawanym już tygodnikiem „Neu-Völkische Rundschau” pojawił się znowu nowy tygodnik „Danziger Völkische Nachrichten Nördliche Zeitung”. Oba te tygodniki ujawniają tendencje wybitnie skierowane przeciw interesom Państwa

Pod dyktandem Berlina

TCZEW, 15. 5. Kor. wł. Od pewnego czasu Pomorze jest widownią bezcelnej prowokacji, jakie się dopuszczają na zebraniach postowe niemieccy. W dniu 15 bm. odbył się w Tczewie wiec na którym znany hakatysta poseł Graeb-ostro atakował Rząd polski. Senator Hasbach z niemieckiej partji

Orzekłki polskie na pruskich czapkach w Toruniu.

Ustawowo zostało unormowane i ściśle określone, czy komu i w jaki sposób wolno używać godła państwowego. Tymczasem w Toruniu jesteśmy świadkami że ustawowego tego prawa nie szanują instytucje prywatne, które widocznie tylko dla ozdoby używają orla polskiego, a ustawie sobie lekceważą. Do tych instytucyj w pierwszym rzędzie należy Zarząd miejski Elekrowni i Gazowni w Toruniu oraz prywatna instytucja stróżowania domów w nocy. Funkcjonariusze tych właśnie dwóch instytucyj noszą bezprawnie i do tego na pruskich czapkach orzełka polskiego

Nad Pomorzem wisi straszna groza strajku rolnego.

Nad naszym Województwem wisi od dłuższego czasu zgora strajku rolnego. Ostatnio sytuacja znacznie się pogorszyła. Pertraktacje między pracodawcami i rolnikami na razie nie dały konkretnych wyników. Dnia 15 bm. zaczęła się dalsze pertraktacje w Toruniu. O ile tu nie dojdzie do porozumienia, konferencje przeniesione zostaną do Poznania lub nawet Warszawy. Przewodnictwo nad obradami objął z polecenia Min. Pracy i Op. Społ. dr. Mroczkowski.

Czyżby rewanz?

GDANSK, 14. 5. Kor. wł. General von Seckt, głównodowodzący sił zbrojnych Rzeszy uda się z dniem najbliższym do Prus Wschodnich celem inspekcji oddziałów Reichswehry.

Złamane życie.

Helena Podgórska, artystka kabaretowa zamieszkała przy ul. Staromiejskiej Fosa Nr. 12, popadła w nędzę zaczęła się toczyć w dołpuście. Nie mając z czego żyć — opuściła się kradzieży — za co została zaarrestowana.

Otworzenie Redakcji „Expressu Pomorskiego”

W dniu 15 bm. rozpoczęto wydawnictwo naszego dziennika — uroczyście Msza Nr. 12, popadłszy w nędzę zaczęła się toczyć w dołpuście. Nie mając z czego żyć — opuściła się kradzieży — za co została zaarrestowana.

Koncert „Lutni”

Tow. Spiewacze „Lutnia” urządzi w dniu 18 bm. w Parku Cegielni o godz. 7-ej rano Koncert Poranny. W programie szereg niespodzianek. Ze względu na eblity program — powodzenie zapewnione.

Wiekie zawody kolarskie

Pierwsze wyścigi kolarskie na Pomorzu odbędą się w niedziele, dnia 1. czerwca b.r. na szosie Toruń — Wieka Zławieś — Rzeszkowo — Lubianka — Toruń — według niżej

Zapytujemy publicznie obie te Instytucje — z jakich powodów i na jakiej podstawie, używają państwowego godła, do którego nie są upoważnione? Czy obie te Instytucje pragną koniecznie zmanifestować swoją polskosc i to w mieście o ludności niemal czysto polskiej? Czy ta „manifestacja” nie byłaby raczej odpowiedniejsza z zaprowadzeniem czapek formy polskiej i z godłem np. miasta Torunia? A władze bezpieczeństwa publicznego sięgające na straży przestrzegania ustaw — nie w tej sprawie nie mają do powiedzenia?

podanego programu. Start i meta na szosie Toruń — Zieloniec.

- Program wyścigów: 1) Bieg otwarcia (dostępny dla wszystkich zgłoszonych 8 klm. 2 nagrody. 2) Bieg o mistrzostwo Województwa Pomorskiego (dost. dla wszystkich Klubów Kol. Woj. P.) 100 klm. 3 nagrody. 3) Bieg dla Klubów Kolarskich wszystkich dzielnic 30 klm. 3 nagrody. 4) Bieg seniorów (ponad 35 lat) 6 klm. 2 nagrody. II. 5) Bieg o mistrzostwo „Sokola” Dziel. Pom. (dostępny tylko dla Sokola Dziel. Pom. 25 klm. 3 nagrody. 6) Bieg dla Pań (dost. dla stowarzyszonych i niestowarzyszonych) 3 klm. 2 nagrody. 7) Bieg pocieszenia (dostępny dla wszystkich biorących udział w zawodach i nie zdob. nagrody. 6 klm. 2 nagrody.

TEATR MIEJSKI.

Dziś w piątek d. 16 bm. z powodu generalnej próby „Romantycznych” przedstawienia nie będzie. W sobotę dnia 17 bm. premiera fascynujących urokiem poezji i świeżości „Romantycznych” komedji w 3 aktach Edmunda Rostanda, inicjatora i przywódcy prądu neoromantycznego w literaturze francuskiej. Reżyserja spoczywa w rękach p. Malinowskiego, obsadę zaś sztuki stanowią znakomite siły zespołu w osobach pp.: Malanowicz, Felciana, Malinowskiego, Trzywłata, Kwaskowskiego i Preissu. Strona dekoracyjna widowiska pracow. przez p. Krassowskiego. Dawno oczekiwany gość, znakomity komik, ulubieniec stolicy, Romuald Gierasieński, w towarzystwie Boleskiej, Winheima i Górzyskiego, wystąpi raz jeden w Teatrze miejskim w poniedziałek dn. 19 h.m. W repertuarze ostatnie nowości teatrów warszawskich. Bilety sprzedaje kasa teatru.

Repertuar Teatru Miejskiego w Toruniu.

Piątek, 16. maja: Przedstawienia nie będzie. Sobota, 17. maja: Premiera! „Romantyczny”, komedja w 3 akt. Edmunda Rostanda.

Repertuar Teatru Miejskiego na prowincji.

16. maja b.r. Świecie: „Sublokatorka”, farsa w 3 aktach Grzymala-Siedleckiego. 17. maja Tuchola: „Połajcy w Ameryce”.

Dziś dawno oczekiwana wielka premiera!
CRISTAL Prosta 3 - Telefon 8-55
wskrzyszony świat antycznej Grecji
HELENA Najcudowniejsza bóstwa antyczna!
Młodość ludzkości! Wiek Herosów! Najdrogocenniejszy zabytek kultury!
Dzieje najpiękniejszej kobiety, która zaważyła na losach państwa, o którą walczyły narody, dla której runęły mury Troji.
W rolach głównych: A. Darclea - HELENA, W. Gajdarow - PARYS
Multimilijony film, oślepiający przepychem wystawy. Wytwór trzyletniej pracy, geniuszu i talentu nierzówniejszych artystów i dekoratorów, jakoteż znawców kultury i sztuki.

Palcie tylko papierosy: „Tip-Top”, „Astoria”, „Bi-Bi”, „Mikado” - Tytonie: „Waćpan”, „Rasma”, „Senatorski”, „Krym-Jalta”
Wyroby fabryki: „HERCEGOWINA”
Sklep sprzedający: ul. Szeroka 2 - - Dla PP. Kupców wysoki rabat

Składajcie ofiary na cele Pomorskiej Ligi Obrony Powietrznej Państwa.
Ceny prenumeraty: Miejsce 2,50 zł, z odnośnikiem lub zamieszczone 3,50 zł, zagranicą 4,00 zł. Ceny ogłoszeń: W tekście specjalne 15 gr milimetr, zwykłe 10 gr, a 1 metr. Drobnie ogłoszenia 6 gr za wyraz. Za terminowy druk ogłoszeń admin. strona nie odpowiada. Ogłoszenia zagranicą: tabelejry - nie o 50% drożej. O cenę powyższą opustów nie udziela się. Adm. strona otwarta od 9ej do 1ej i od 3ej do 6ej. Redakcja od 430 do 6ej.
Wydawca: WŁADYSŁAW BŁOŃSKI. Drukarnia Robotnicza a. w. Pawlak i s-ka w Toruniu. Redaktor odp.: ALEKSANDER KWIAKOWSKI.